NOTITIE

Aan : Het Dagelijks Bestuur
Van : Afdeling beleid
Onderwerp : Saneringskredieten en Collectief Schuldregelen
Datum : 05 oktober 2022
Ter : besluitvorming

In het onlangs vastgestelde Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022 – 2025 staat de ambitie om het uitvoeren van de saneringskredieten te onderzoeken. In deze notitie leest u het voorstel om na besluitvorming in de gemeenteraden in 2023 te starten met het aanbieden van saneringskredieten binnen de ISD Bollenstreek. Gelijktijdig wordt gevraagd om (op een later moment) aan te sluiten bij het NVVK arrangement 'Collectief Schuldregelen'.

Voorstel

U wordt gevraagd akkoord te gaan met onderstaande voorstellen:

- **om na besluitvorming in de gemeenteraden het product saneringskrediet aan te kunnen bieden aan de inwoners die zijn toegelaten tot de schuldhulpverlening;**
- **om een overeenkomst aan te gaan met Kredietbank Nederland m.b.t. het verstrekken van saneringskredieten;**
- **om in concept akkoord te gaan met de aangepaste "Uitvoeringsregels Schuldhulpverlening ISD Bollenstreek 2023";**
- **om akkoord te geven aan te sluiten bij het Collectief Schuldregelen** *(hiervoor is het eerst nodig om daadwerkelijk saneringskredieten uit te voeren en om aangesloten te zijn bij Schuldenknooppunt);*
- **om het voorstel omtrent Saneringskredieten en Collectief Schuldregelen aan te bieden aan de gemeenteraden via de gebruikelijke besluitvormingsprocedure.**

Inleiding

Tot op heden maakt de ISD Bollenstreek alleen gebruik van schuldbemiddeling. Bij een schuldbemiddeling wordt maandelijks voor de aflossing van schulden gespaard. Jaarlijks wordt een zo groot mogelijk deel van de schulden afgelost en ieder jaar wordt opnieuw berekend hoeveel de klant kan aflossen. Na een aflosperiode van 36 maanden volgt kwijtschelding van de schuldeisers.

Momenteel ontbreekt de mogelijkheid om een saneringskrediet aan te bieden. Met een saneringskrediet wordt (een percentage) van de totale schuld van de schuldenaar afgekocht. Het krediet wordt in 36 maanden terugbetaald aan de kredietverlener. Bij een saneringskrediet is de klant in één keer van al zijn schuldeisers af en heeft hij in feite nog maar één schuldeiser (Kredietbank). Dat geeft overzicht en neemt direct heel veel stress weg. Dit heeft een positieve doorwerking op de gezondheid en welzijn van de klant. Er ontstaan betere kansen op participatie, het volgen van een opleiding en het omgaan met geld. Er kan gewerkt worden aan een duurzame oplossing.

Door het werken met saneringskredieten kan uiteindelijk ook worden aangesloten bij het Collectief Schuldregelen. Dit zijn collectieve afspraken tussen schuldhulpverleners, schuldeisers en de NVVK. Hierdoor kan sneller en efficiënter gewerkt worden zodat er (nog) eerder schuldenrust ontstaat bij de inwoner. Ook weet/krijgt de schuldeiser snel het aflosbedrag. Hiernaast is er minder administratieve belasting voor de schuldhulpverleners. Aansluiting wordt door de NVVK aanbevolen.

In deze notitie leest u de uitwerking van de saneringskredieten en collectief schuldregelen.

1. Saneringskrediet

Een saneringskrediet is een schuldregelingsvorm. Met een krediet wordt (een percentage) van de totale schuld van de schuldenaar afgekocht. Het krediet wordt in 36 maanden terugbetaald aan de kredietverlener. Met saneringskredieten worden alle schuldeisers in één keer aan de voorkant afgelost. De schuldeisers krijgen allemaal binnen korte tijd een deel van hun vordering uitgekeerd en hoeven daarna geen contact meer te onderhouden over de schuld. Als er geen sprake is van een substantiële inkomensstijging dan levert het saneringskrediet hetzelfde rendement op qua aflossing als schuldbemiddeling. Het gaat hier bijvoorbeeld om bijstandsgerechtigden zonder arbeidsverplichting en blijvend arbeidsongeschikten, inwoners waarbij de kans op inkomensstijging erg klein is.

Om de schuldeisers in een keer af te lossen, wordt een krediet bij een kredietbank afgesloten. Het verleende krediet moet in 3 jaar afgelost worden. Een eventuele inkomensverhoging in de periode van 3 jaar mag de klant zelf houden. Bij een saneringskrediet is de schuldenaar in één keer van al zijn schuldeisers af en heeft hij in feite nog maar één schuldeiser (Kredietbank). Dat geeft overzicht en neemt direct heel veel stress weg. Dit heeft een positieve doorwerking op de gezondheid en welzijn van de klant. Er ontstaan betere kansen op participatie, het volgen van een opleiding en het omgaan met geld. Er kan gewerkt worden aan een duurzame oplossing.

Maar ook voor de schuldeiser kan een saneringskrediet voordelig zijn, omdat hij niet meer minstens drie jaar de boeken open hoeft te houden. Ook bespaart het de schuldhulpverlener enorme administratieve lasten die gemoeid zijn met het verwerken van wijzigingen in de situatie van schuldeisers en schuldenaren gedurende de driejarige aflosperiode.

“ Als een inwoner minder stress ervaart, meer begeleiding krijgt werkt dit door op verschillende persoonlijke vlakken. Gedacht kan worden aan kennis rondom inkomen en (het ontstaan van) schulden, participatie, gezondheid en welzijn. Dit biedt perspectief voor de toekomst. “

1.1 Voor- en nadelen saneringskrediet

Een saneringskrediet is in veel gevallen een goede optie voor de inwoner, de schuldeiser en de gemeente. Maar niet in iedere situatie is een saneringskrediet de beste oplossing.

Voordelen:

- *Schuldenrust bij de inwoner*

Door minder stress kan gewerkt worden aan persoonlijke ontwikkeling op het gebied van financiën, maar ook ander soort problematiek. Dit zorgt voor een duurzame oplossing. Hiernaast is (mogelijk) extra inkomen vrij te besteden, dit motiveert om bijvoorbeeld meer te werken wat eerst niet mogelijk was. Dit biedt de inwoner perspectief.

- *De schuldeisers krijgen direct hun geld en kunnen het dossier sluiten*

Schuldeisers krijgen sneller duidelijkheid. De schuld wordt in één keer afgelost bij de schuldeiser waardoor het dossier gesloten kan worden. Het bespaart de schuldeiser tijd en geld (incasso- en administratiekosten). Schuldeisers profiteren niet van inkomensstijging, maar hebben ook geen last van inkomensdaling.

- *Er is een tijdsbesparing voor de consulenten*

Onderhouden van contacten met de verschillende schuldeisers is niet meer nodig. Er is zodoende meer tijd voor de begeleiding van de inwoner.

Nadelen:

- *Motivatie / inspanningsverplichting*

De inwoner verliest (mogelijk) de motivatie om af te lossen, er is immers nog maar één schuld over. Maar hier tegenover staat dat het betaalgedrag vaak wel beter bij een saneringskrediet is omdat de inwoner 'dankbaar' is dat de schuld in één keer is afgekocht. Er is dan sprake van de morele plicht tot terugbetaling aan de kredietverstrekker. Landelijke cijfers laten ook zien dat in 95% (of meer) van alle gevallen het totale krediet wordt terugbetaald.

- *Verwachte inkomensstijging*

De inwoner gaat meer verdienen of krijgt op een andere manier extra vermogen. Deze gelden gaan niet naar de schuldeisers.

In de situaties waarbij de nadelen een rol kunnen spelen is schuldbemiddeling een betere optie. Een rekenvoorbeeld om het 'grijze gebied' aan te tonen vindt u in *bijlage 1*. Het is daarom wenselijk dat de consulent de mogelijkheid heeft om (gemotiveerd) voor schuldbemiddeling te kiezen in plaats van een saneringskrediet. Hiernaast kan het ook zo zijn dat niet alle schuldeisers akkoord (willen) gaan met een saneringskrediet als dit voor hen nadelig uitpakt. Ook kan een rechter bij een dwangakkoord beoordelen dat schuldbemiddeling een betere optie is. Om onder andere deze risico's in te dekken wordt voorgesteld om in de Uitvoeringsregels beperkende regels m.b.t. het saneringskrediet op te nemen. Het gaat hierbij om te bepalen geen saneringskrediet aan te bieden als er sprake is van een substantiële stijging van het inkomen en/of waarbij de inkomsten sterk wisselen en/of niet vaststaan (te denken valt aan bijvoorbeeld ondernemers). In schrijnende situaties kan op basis van de hardheidsclausule toch besloten worden om een saneringskrediet in te zetten. Uitvoeringsregels Schuldhulpverlening 2023 vindt u in bijlage 3.

Ter aanvulling doelgroep ondernemers: Om ondernemers goed te kunnen helpen hebben de consulenten een aparte opleiding hiervoor gevolgd. Het is immers een andere doelgroep waarvoor specialistische kennis nodig is. Er is dan ook een aparte werkwijze waarbij er intern ook contact is met de afdeling die de Bbz uitvoert. Ook kan Zuidweg & Partners worden ingeschakeld voor extern advies en het IMK voor levensvatbaarheidsonderzoeken en de financiële draagkracht.

2.2 Kredietbank Nederland

De ISD Bollenstreek kan zelf geen saneringskredieten verstrekken omdat wij geen kredietbank hebben en niet bevoegd zijn om er een op te zetten. Daarom heeft overleg plaats gevonden met Kredietbank Nederland. Kredietbank Nederland is één van de weinige partijen in Nederland met een bancaire functie die geen winstoogmerk heeft en saneringen verstrekt. De NVVK werkt ook veel samen met Kredietbank Nederland en adviseert hen dan ook in de samenwerking.

Werkkapitaal

Werkkapitaal is een lening van de gemeente aan Kredietbank Nederland. Met het geld verstrekt kredietbank Nederland saneringskredieten aan schuldenaren. De ISD Bollenstreek hoeft geen werkkapitaal in te leggen. Dit hoeft niet omdat het risico is afgedekt door de borgstelling (*zie 2.3*). Aangezien we geen werkkapitaal hoeven in te leggen en er alleen sprake is van een borgstelling is een aanbesteding niet nodig.

Uitvoeringskosten en rente kredietbank

Doordat een dienst bij de kredietbank wordt ingekocht, wordt er een vergoeding betaald. Deze vergoeding dekt de uitvoeringskosten van de kredietbank en de financieringskosten (rente). Kredietbanken maken géén winst. Deze kosten bedragen per verstrekt krediet eenmalig € 148,- (*2022*). Er bestaat geen afnameverplichting.

2.3 Landelijk Waarborgfonds Saneringskredieten

Uit onderzoek blijkt dat het risico dat de schuldenaar het saneringskrediet niet volledig terugbetaalt zeer beperkt is. Het grootste deel van de saneringskredieten (95% of meer) wordt keurig in 3 jaar terugbetaald. Bovendien leiden schuldsaneringen vaker tot een schone lei dan schuldbemiddelingstrajecten.[1] Toch kan het gebeuren dat een schuldenaar niet in staat is om het krediet af te betalen, daarom is een borgstelling noodzakelijk.

Borgstelling via Landelijk Waarborgfonds Saneringskredieten

Door deelname aan het Landelijk Waarborgfonds Saneringskredieten wordt het risico afgedekt als de schuldenaar het krediet niet kan afbetalen. Er kan op verschillende manieren een borgstelling worden afgesloten: via aansluiting bij het Landelijk Waarborgfonds Saneringskrediet (Wsk), door individuele borgstelling, door borgstelling in de dienstverleningsovereenkomst en door aansluiting bij het Garantiefonds Schuldsanering. Kredietbank Nederland heeft als contractvoorwaarde opgenomen om een borgstelling via het Wsk af te sluiten. Aansluiting bij het Wsk wordt ook door de ISD aanbevolen.

Bij het Aanvullend sociaal pakket is, als onderdeel van het steun- en herstelpakket van het kabinet € 30 miljoen gereserveerd om een Waarborgfonds voor Saneringskredieten in te richten. Dit geld gaat dan ook naar het Wsk. Het Waarborgfonds is een fonds met een revolverend karakter waarmee dit financiële risico kan worden afgedekt. Voor elk saneringskrediet waarvoor een kredietbank dekking uit het Waarborgfonds wenst, betaalt de kredietbank een risicopremie. Dit betreft een storting in het Waarborgfonds ter hoogte van een percentage van 1% van de bruto kredietsom. Dit percentage wordt doorberekend aan de ISD Bollenstreek. In de beginjaren ligt dit percentage op 1%. Deze premie ligt lager dan het huidige risico op de markt. Dit kan doordat er een subsidie is toegekend aan het Waarborgfonds Saneringskredieten. Het kan daarom wel zijn dat het percentage van 1% na enkele jaren wordt verhoogd. Het Waarborgfonds Saneringskredieten heeft wel aangegeven dit percentage zo laag mogelijk te willen houden. De overige opties omtrent borgstelling worden uiteengezet in *bijlage 2* van deze notitie.

[1] Saneren versus bemiddelen, Schut juli 2018

2. Collectief Schuldregelen

In het kader van Collectief Schuldregelen werkt de NVVK samen met SchuldenlabNL en de VNG in de gezamenlijke pact: “Op weg naar een schuldenzorgvrij Nederland”. Collectief Schuldregelen, het uitvoeren van saneringskredieten en het werken via Schuldenknooppunt wordt ook wel het “NVVK arrangement” genoemd. Om verwarring te voorkomen, wordt in deze notitie de benaming collectief schuldregelen aangehouden.

Collectief Schuldregelen zijn collectieve afspraken tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Schuldeisers geven vooraf akkoord op een schuldregelingsvoorstel[2]. Het proces van akkoord-gaan kan overgeslagen worden. Er wordt gewerkt vanuit vertrouwen in plaats van controleren. Voordat kan worden deelgenomen aan Collectief Schuldregelen moeten saneringskredieten al worden uitgevoerd binnen de organisatie en moet worden gewerkt via het Schuldenknooppunt of DocSend (*de ISD Bollenstreek werkt met Schuldenknooppunt, zie 2.3).* Het Collectief Schuldregelen geldt enkel in combinatie met saneringskredieten. Hiernaast moet de ISD Bollenstreek zich houden aan de NVVK richtlijnen, de ISD Bollenstreek is lid van de NVVK en houdt zich aan de richtlijnen. Dit wordt ook om de drie jaar getoetst door middel van een audit (*planning aankomende audit is februari 2023*).Hiernaast wordt een vorm van budgetbegeleiding geboden tijdens het traject en is de insteek om zo veel mogelijk saneringskredieten in te zetten.

Door na de start van de saneringskredieten deel te nemen aan het collectief schuldregelen, wordt nog efficiënter gewerkt. Er kan immers weer een stap worden overgeslagen. Normaliter staat er 120 dagen voor het proces van akkoord gaan, beoogd wordt om dit met het collectief schuldregelen te verkorten naar 30 dagen. Zo ontstaat er eerder schuldenrust bij de inwoner en de schuldeiser weet/krijgt snel het aflosbedrag. Het team Collectief Schuldregelen van de NVVK maakt afspraken met gemeenten en landelijke schuldeisers. Er is een raamwerk waarop gemeenten (ISD Bollenstreek) zelf afspraken maken met lokale schuldeisers. Het team Collectief Schuldregelen helpt ook met de implementatie van de werkprocessen.

[2] Handboek Saneringskrediet NVVK.

2.1 Voor- en nadelen Collectief Schuldregelen

Voordelen:
- Kortere doorlooptijden en minder administratieve handelingen;
- In een keer afspraken maken met alle deelnemende landelijke schuldeisers;
- Meer ruimte voor overleg met de resterende schuldeisers;
- Meer ruimte voor begeleiding van mensen met schulden;

Een nadeel is dat nog niet alle schuldeisers zijn aangesloten en het collectief schuldregelen kan alleen worden ingezet in combinatie met saneringskredieten. Veel grote landelijke partijen (bijvoorbeeld: DUO, ING, KPN) zijn overigens wel aangesloten, maar veel organisaties moeten nog aansluiten. Het aantal deelnemers Collectief Schuldregelen groeit nog steeds. De NVVK heeft een overzicht waar kan worden ingezien wie allemaal deelneemt aan het collectief schuldregelen: Wie doet wat? - NVVK.

2.2 Overeenkomst

Doordat er geen individuele beoordeling meer nodig is, is het noodzakelijk dat er vertrouwen is in de schuldhulpverleners dat zij altijd het gunstigste voorstel doen. Om dit in goede banen de leiden moeten zowel de schuldeisers als de gemeenten een overeenkomst met de NVVK ondertekenen en te werken conform de NVVK richtlijnen. Borging dat het proces wordt uitgevoerd conform de NVVK richtlijnen is van groot belang. Het kwaliteitskader en –keurmerk dat de NVVK hanteert voor haar leden ziet daarop toe. Dankzij de NVVK convenanten hoeven landelijk opererende schuldeisers niet met alle afzonderlijke schuldhulpverleners afspraken te maken. Lokale en regionale schuldeisers in het hele land kunnen gebruikmaken van landelijke collectieve afspraken.

2.3 Schuldenknooppunt

In het Dagelijks Bestuur van 25 augustus 2022 is besloten om aan te sluiten bij het Schuldenknooppunt. Momenteel wordt aansluiting gerealiseerd. Voordat alles daadwerkelijk ‘werkt’, zullen we 2 a 3 maanden verder zijn; naar verwachting is Schuldenknooppunt gereed voor gebruik in november/december 2022.

De NVVK en de VNG hebben Schuldenknooppunt geïnitieerd om het berichtenverkeer in de schuldhulpverlening te vereenvoudigen en te versnellen. Eind 2020 ligt dit volledig in handen van Stichting Schuldenknooppunt. De NVVK speelt nog wel een belangrijke rol binnen de stichting. Inmiddels zijn al 125 gemeenten aangesloten bij het Schuldenknooppunt, zijn er 100 gemeenten bezig met aansluiten en nog eens 44 gemeenten hebben de intentie tot aansluiting uitgesproken. Het aantal deelnemende schuldeisers loopt steeds verder op, een actueel overzicht is hier te vinden: Deelnemers - Schuldenknooppunt. Schuldenknooppunt streeft ernaar om eind 2023 alle organisaties aan te laten sluiten.

Het Schuldenknooppunt is een online platform waarbij schuldhulpverleners en schuldeisers standaard berichten kunnen uitwisselen. Er zijn minder handmatige handelingen nodig waardoor het schuldregelen sneller en efficiënter gaat. Schuldenknooppunt is dus niet alleen voor de saneringskredieten, maar ook voor de huidige werkwijze een verbeterslag in de communicatie met de schuldeisers.

Hulpverleners hebben momenteel te maken met veel verschillende portalen, inlogcodes en verschillende werkwijzen/manier van communiceren. Andersom hebben schuldeisers ook te maken met verschillende benaderingen/werkwijzen van schuldhulpverleners van verschillende gemeenten. Dit vertraagt het proces. De primaire gedachte van Schuldenkooppunt is dan ook om dit proces te versnellen en de communicatie te standaardiseren. Vanuit beide partijen is er daarom ook een belang in het versnellen en optimaliseren van het proces. Het Schuldenknooppunt is hiervoor ontwikkeld. Er zijn een aantal voor- en nadelen te benoemen:

- *Kostenbesparing en tijdwinst*

Doordat de communicatie sneller en efficiënter is, bespaart dit tijd en wordt de doorlooptijd verkort. Inventarisatiebrieven voor opvragen hoogte van de schuld en reacties van de schuldeisers kunnen via het schuldenknooppunt verlopen.

- *Eenduidige, veilige en transparante werkwijze*

Gegevens worden gestandaardiseerd doorgegeven via één online platform. Hiernaast verloopt de gegevensuitwisseling veilig. Berichten worden niet opgeslagen en zijn versleuteld.

- *Kwaliteitswinst*

Gegevens worden minder handmatig verwerkt. Door de standaardisering is er minder ruimte voor fouten.

- *Schuldenrust*

Omdat het proces sneller kan worden doorlopen, zorgt dit ook eerder voor schuldenrust bij de inwoner.

Naast de genoemde voordelen is er op dit moment het nadeel dat nog niet alle schuldeisers zijn aangesloten en dus niet alle correspondentie via dit punt kan verlopen. Hiervoor blijft het natuurlijk mogelijk om de huidige werkwijze te hanteren. Zoals aangegeven is het streven van Schuldenknooppunt om zo veel mogelijk schuldeisers en schuldhulpverleners te laten aansluiten de aankomende jaren.

3. Financiën

In 2021 zijn er 68 personen gestart met een schuldregeling en zijn er 67 personen uitgestroomd. Dit geeft een indicatie in de hoeveelheid instroom waarmee een schatting kan worden gemaakt voor het aantal saneringskredieten. Het landelijke cijfer is dat maximaal 70% van al de schuldregelingen in de vorm van een saneringskrediet kan worden aangeboden. Bij de overige 30% is sprake van bijvoorbeeld verwachte inkomensstijging of het inkomen is niet stabiel genoeg. Voor de ISD Bollenstreek zal dit aantal naar verwachting 70% van 68 zijn: 48.

Uitvoeringskosten Kredietbank Nederland

Deze kosten bedragen per verstrekt krediet eenmalig € 148,- (2022). Deze vergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd conform CPI (consumentenprijsindex).

Borgstelling Landelijk Waarborgfonds Saneringskrediet (Wsk)

Er wordt een storting van 1% van het saneringskrediet gevraagd. Dit percentage staat vast voor 2022 en 2023. Het streven is om dit percentage zo laag mogelijk te houden, mede om de inzet van saneringskredieten te stimuleren. Het verschilt dan ook per saneringskrediet hoeveel moet worden ingelegd. Als er een saneringskrediet hoger dan € 5000,- wordt aangevraagd, beoordeelt het Wsk ook zelf het risico dat een krediet niet (volledig) wordt terugbetaald. Als het Wsk dat risico aanvaardbaar vindt, wordt een risico hoger dan € 5000,- geborgd.

Gemiddelde bedragen

Op basis van de jaarcijfers 2021 is het volgende overzicht te geven:

	Hillegom	Lisse	Teylingen	Noordwijk	ISD Bollenstreek
Aantal schuldregelingen	**77**	**51**	**80**	**95**	**303**
Gemiddeld aantal schuldeisers	**10,6**	**11,4**	**10,3**	**11,1**	**10,8**
Gemiddelde schuld*	**€ 46.048,-**	**€ 38.202,-**	**€ 55.689,-**	**€ 31.353,-**	**€ 42.029,-**
Gemiddeld aflosbedrag*	**€ 7.932,-**	**€ 7.734,-**	**€ 9.487,-**	**€ 6.134,-**	**€ 7.654,-**

*** bedragen zijn afgerond.**

Noordwijk heeft het hoogst aantal schuldregelingen, dit komt ook omdat Noordwijk de grootste gemeente is. Hiernaast valt het op dat de gemiddelde schuld in Teylingen een stuk hoger is dan de andere gemeenten. Dit komt door een inwoner waarbij er sprake is van een hoge schuld en hoge afloscapaciteit.

Het gemiddelde aflosbedrag is momenteel € 7.654,-, dit is hoger dan de voorgestelde grens. Echter is dit een gemiddelde, waarbij er ook 'uitschieters' tussen zitten. Hoge schulden en een hoge afloscapaciteit laten dit gemiddelde omhoog gaan. Landelijke cijfers geven aan dat 70% van al de schuldregelingen in de vorm van een saneringskrediet kan worden aangeboden. Hiernaast is bekend dat juist de aanvragen die geschikt zijn voor een saneringskrediet voor de inwoners zijn waarbij sprake is van een stabiel inkomen waar geen verwachte substantiële groei in zit. Als we kijken naar deze situaties, zit het gemiddelde aflosbedrag vaak onder de € 5000,-. Kredietbank Nederland geeft aan dat het gemiddeld verstrekte krediet in 2021 € 2196,- is. In 2022 is dit gemiddelde tot nu toe € 2315,-. Hiernaast heeft het Wsk een weloverwogen keuze gemaakt om de grens te stellen op € 5000,-. Veel gemeenten (waaronder gemeente Oegstgeest en Zoeterwoude) stellen de grens ook op € 5000,-. In de beginfase wordt daarom ook geadviseerd om bij deze grens aan te sluiten niet hoger dan € 5000,- een saneringskrediet te verstrekken.

Als er sprake is van een situatie waarbij een saneringskrediet passender is dan schuldbemiddeling en het bedrag is hoger dan € 5000,-, kan met een extra motivatie via de hardheidsclausule alsnog een saneringskrediet worden ingezet. Dit zal dan gaan om uitzonderingssituaties. Uiteraard wordt de genoemde grens ook als evaluatiepunt meegenomen.

3.1 Totale geschatte kosten

Alle kosten worden in rekening gebracht bij de ISD Bollenstreek. Er kan rekening worden gehouden met de volgende bedragen:

Borgstelling 1%:	€ 50,- (o.b.v. maximumbedrag saneringskrediet)
Uitvoeringskosten:	€ 148,- per verstrekt krediet
Totaal	Per saneringskrediet € 198,-

Als wordt gerekend met de cijfers uit 2021 zal het inhouden dat er maximaal € 198,- X 48 (70% van het totale aantal nieuwe schuldregelingen 2021) = € 9.504,- moet worden gereserveerd voor het opstarten van de saneringskredieten in 2023. Er is hier gerekend met verwachte aantallen en een maximale inleg bij een borgstelling. Hiernaast zijn nog de kosten voor Schuldenknooppunt en uiteindelijk het Collectief Schuldregelen.

Collectief Schuldregelen

De kosten voor Collectief Schuldregelen zijn eenmalig € 2662,- inclusief btw en inclusief ondersteuning vanuit het Serviceteam van de NVVK. *(De kosten zijn ISD Breed.)*

Schuldenknooppunt

Aansluiting wordt al gerealiseerd (zie DB besluit 25 augustus 2022). Op basis van het aantal gecodeerde schuldregelingen uit 2019 wordt een tarief in rekening gebracht. De ISD Bollenstreek valt in categorie C. De eenmalige aansluitingskosten bedragen eenmalig € 121,- en het jaartarief is € 1.452,- inclusief btw.
(De kosten zijn ISD Breed. Meer Informatie over de kosten is te vinden op de website van Schuldenknooppunt.)

Overzicht kosten

Initiatief	Jaarlijkse kosten ISD Breed	Eenmalige kosten ISD Breed
Uitvoeringskosten	* € 7.104,-	
Borgstelling	* € 2.400,-	
Collectief Schuldregelen	-	€ 2662,-
Schuldenknooppunt	€ 1.452,-	€ 121,-
Totaal	€ 10.704,- incl. btw	€ 2300,- incl. btw

** Betreft een schatting*

Begroting en jaarrekening

Gezien de kosten is een begrotingswijziging niet nodig. Bij de eerstvolgende aanpassing van een begroting (2024) zullen de kosten worden meegenomen. De kosten worden in de jaarrekening verwerkt onder Zorg – Schulddienstdienstverlening en een gedeelte onder de exploitatiekosten.

3.2 Geschatte besparing

Tegenover de genoemde kosten, staat ook een besparing. Schuldenknooppunt heeft effect op zowel het huidige proces schuldbemiddeling als saneringskredieten. Saneringskrediet is een losstaand proces waar ook (tijd)besparing te winnen is zodra de regeling schuldeisers akkoord zijn en de regeling is gestart. Het uiteindelijke doel om deel te nemen aan het Collectief Schuldregelen zal voor het gehele proces m.b.t. het saneringskrediet een tijdsbesparing opleveren. De voordelen van de besparing zijn niet altijd uit te drukken in tijdswinst. Ook moet gedacht worden aan een snellere doorlooptijd, wat ervoor zorgt dat op een eerder moment duidelijkheid ontstaat over de situatie. De stress verlagende factoren werken door op verschillende maatschappelijke en persoonlijke vlakken.

Tijdsbesparing werkproces

Schuldenknooppunt levert een tijdsbesparing op in het contact met de schuldeisers vanwege gestandaardiseerde berichtenverkeer en minder contactmomenten. Dat geldt voor schuldbemiddeling en saneringskredieten en is met name aan de orde in de beginfase van het proces, maar bij schuldbemiddeling kan dit ook worden ingezet met de heronderzoeken. De geschatte tijdwinst volgens de pilot is 84 minuten per dossier van gemiddeld 14 schuldeisers[3].

Als een saneringskrediet is afgesloten, vervallen de jaarlijkse heronderzoeken gedurende 36 maanden. Dit geeft de consulent meer tijd om de inwoner te begeleiden en te coachen. Per heronderzoek is dit gemiddeld 4 a 5 uur (dus gezien over de 36 maanden is dit 12 a 15 uur).

Door het werken met saneringskredieten kan uiteindelijk worden aangesloten bij het Collectief Schuldregelen. Dan vervalt nog een stap; het onderhandelen met de schuldeiser. De schuldeiser moet vanzelfsprekend wel zijn aangesloten bij het Collectief Schuldregelen. Momenteel zijn dit met name de grote private telecom- en nutsbedrijven en een aantal publieke partijen. Steeds meer partijen en gemeenten sluiten zich aan. De doorlooptijd wordt verkort en er ontstaat sneller schuldenrust. Dit levert dus meer tijdsbesparing op in het eerste contact met de schuldeisers.

Als iemand zich meldt voor schuldhulpverlening vindt eerst de aanmelding en intake plaats. De zelfredzaamheid wordt getoetst en het probleem wordt vastgesteld om een plan van aanpak te creëren. Dan volgt stabilisatiefase waarin alle zaken op orde dienen te worden gebracht om de kans van slagen van het minnelijk traject te vergroten. Na de stabilisatiefase volgt de schuldregelingsfase, hier kan Collectief Schuldregelen worden ingezet. Het streven is om de doorlooptijd van het minnelijk schuldregelproces van 120 dagen naar 30 dagen terug te brengen.

[3] Onderzocht door Schuldenknooppunt tijdens de pilots bij verschillende gemeenten/organisaties

Kanttekening tijdsbesparing en toekomstperspectief

Hoewel er een tijdsbesparing gerealiseerd wordt, moet ook rekening worden gehouden met de huidige ontwikkelingen. Vanwege de inflatie, de hoge energielasten en de verwachting dat inwoners in de schulden raken, is het een reëel scenario dat meer mensen gaan aankloppen bij schulddienstverlening. De ruimte die nu langzaamaan gecreëerd wordt, kan ook worden ingezet om deze verwachte toestroom in eerste instantie op te vangen. Hiernaast kan deze bespaarde tijd worden ingezet om de klant te coachen. Dit zorgt voor een duurzame oplossing wat maatschappelijke kosten bespaard. Dit is dan ook het doel waarom de NVVK veel inzet op het Collectief Schuldregelen. Als een inwoner minder stress ervaart, meer begeleiding krijgt werkt dit door op verschillende persoonlijke vlakken. Gedacht kan worden aan kennis rondom inkomen en (het ontstaan van) schulden, gezondheid, opleidingen, werk en perspectief voor de toekomst.

Het aantal fte binnen de afdeling Schulddienstverlening voor de uitvoering van de saneringskredieten voldoet op dit moment. Hoewel de verwachting is dat op termijn sprake is van een tijdsbesparing, zal dit in de beginfase nog niet aan de orde zijn. Het is een nieuw werkproces en de beginfase van het traject blijft nagenoeg hetzelfde. Wel wordt continue het nieuwe proces gemonitord en ook of de huidige caseload nog voldoet. Naast dat dit continue gemonitord wordt, is dit ook een evaluatiepunt.

Actuele ontwikkelingen samenhangend met schuldhulpverlening / saneringskredieten

Hulp aan mensen die al in de schuldhulpverlening zitten mag niet worden beëindigd. Daarover bestaat géén discussie. Het kabinet wil deze inzet vastleggen in (bestuurlijke) afspraken met de VNG en NVVK met de strekking: géén enkele schuldregeling wordt opgezegd als mensen door energiekosten niet langer een sluitende begroting hebben.

Hierbij hoort ook dat saneringskredieten veel vaker kunnen worden ingezet dan nu het geval is. Van belang bij het saneringskrediet is het Waarborgfonds. Dit is een fonds dat het financiële risico afdekt dat gemeenten lopen als mensen hun saneringskrediet niet meer kunnen aflossen. Het kabinet meent dat het Waarborgfonds niet alleen veel beter (vaker) moet worden benut, maar ook breder kan worden ingezet. Er wordt verkend op welke wijze het Waarborgfonds voor die aanvullende doeleinden kan worden ingezet en hoeveel budget hiervoor nodig is.[4]

[4] Kamerbrief aanvullende maatregelen energierekening | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

4. Conclusie en advies

De ISD Bollenstreek adviseert om te starten met het aanbieden van **saneringskredieten** en een dienstverleningsovereenkomst aan te gaan met **Kredietbank Nederland**. De verwachte (tijd)besparing op termijn is een positieve ontwikkeling voor de ISD Bollenstreek, de schuldeisers en voor de inwoners.

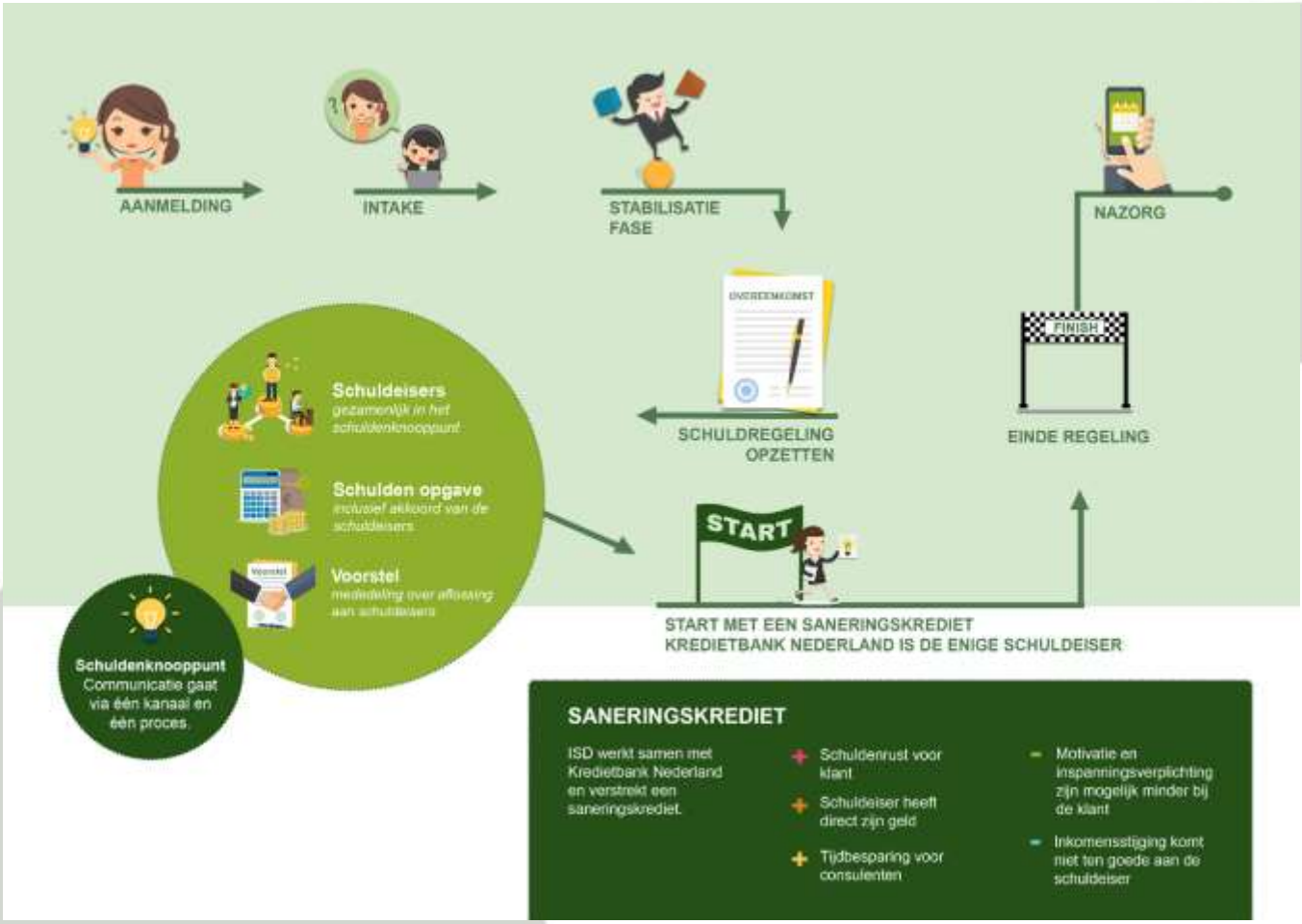
De ISD Bollenstreek adviseert om het risico af te dekken door deel te nemen aan het **Landelijk Waarborgfonds Saneringskrediet** *(tevens een verplichting bij het aangaan overeenkomst Kredietbank Nederland).* Hiernaast wordt geadviseerd om (in ieder geval in de beginperiode) de risico's tot het afsluiten van een saneringskrediet af te dekken door geen saneringskrediet aan te bieden als:

- er sprake is van een afloscapaciteit boven de € 5000,- gedurende 36 maanden;
- er sprake is van een substantiële stijging van het inkomen;
- waarbij de inkomsten sterk wisselen en/of niet vaststaan.

Er wordt voorgesteld om dit op te nemen in de Uitvoeringsregels Schuldhulpverlening.

Indien het saneringskrediet en aansluiting bij het Schuldenknooppunt is gerealiseerd, adviseert de ISD Bollenstreek ook om aan te sluiten bij het **Collectief Schuldregelen**.

Overzicht proces saneringskrediet

5. Evaluatie

Evaluatie wordt een jaar na start saneringskrediet voorzien (verwachting evaluatie januari 2024). Tussentijds zal het nieuwe werkproces uitvoeren saneringskredieten continue gemonitord worden en bijgestuurd waar nodig. Pas na een periode van 3 jaar na start van een saneringskrediet is een volledige evaluatie mogelijk aangezien het volledige traject deze tijd in beslag neemt. De evaluatiecriteria zijn:

- hoeveel saneringskredieten worden er aangeboden ten opzichte van de schuldbemiddeling ?
- worden doorlooptijden gehaald en verkort ten opzichte van de schuldbemiddeling ?
- wat is het aantal geslaagde, niet geslaagde trajecten en/of afgewezen trajecten ?
- hoe ervaren de inwoners en consulenten het gebruik van een saneringskrediet ?
- in het verlengde van de ontwikkeling saneringskredieten: wat is de stand van zaken m.b.t. de aansluiting schuldenknooppunt en collectief schuldregelen.
  - voldoet de huidige caseload van de consulenten ?
  - wordt er een tijdsbesparing gerealiseerd en hoe wordt deze tijdsbesparing ingevuld ?
  - hoe ervaren de inwoners het traject van een saneringskrediet (gekeken wordt naar: snelheid, efficiëntie, schuldenrust, ondersteuning en perspectief op de toekomst).

Hiernaast worden de uitvoeringsregels bekeken of er eventuele versoepeling mogelijk is. De onderwerpen zijn:

- geen saneringskrediet met een afloscapaciteit boven de € 5000,-.
- geen saneringskrediet bij kans op substantiële stijging van het inkomen.
- geen saneringskrediet waarbij de inkomsten sterk wisselen en/of niet vaststaan.

6. Communicatie

Interne communicatie Medium	**Ja**	**Nee**	**Toelichting**
Medewerkers kwaliteit (o.a. werkinstructie aanpassen)	**X**		
Medewerkers KCC	**X**		Ter informatie
Medewerkers PC	**X**		Indien van toepassing voor betreffende medewerker(s)

Externe communicatie Medium	**Ja**	**Nee**	**Toelichting**
Persbericht		**X**	
Tekst website	**X**		
Folder (indien van toepassing)	**X**		Informatiefolder aanpassen
Publicatie gemeentepagina	**X**		
Externe relaties (bv adviesraden)	**X**		
Brief klanten		**X**	
Officiële bekendmaking via WEP	**X**		

7. Privacy

De ISD Bollenstreek zal conform het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022 -2025 zich houden aan de privacy eisen.

In staat in dienstverleningsovereenkomst met Kredietbank Nederland werkafspraken omtrent de borging van de privacy:

- Partijen verklaren over en weer persoonsgegevens, zoals bedoeld in artikel 4 lid 1 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), op behoorlijke, zorgvuldige en transparante wijze te zullen verwerken en in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder, maar niet beperkt tot de AVG en de Telecommunicatiewet.
- Partijen zullen de persoonsgegevens uitsluitend verwerken voor het doeleinde beschreven in artikel 2 van deze overeenkomst.
- Partijen zullen niet meer Persoonsgegevens verzamelen dan strikt noodzakelijk is voor het doeleinde beschreven in artikel 2 van deze overeenkomst.
- Partijen zullen ieder zelfstandig verantwoordelijk zijn voor het bijhouden van de verwerking van deze persoonsgegevens in een passend register verwerkingsactiviteiten.
- De verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst, gelden ook voor degenen die onder het gezag van Partijen persoonsgegevens verwerken, zoals haar medewerkers en eventueel ingeschakelde verwerkers.
- Partijen dienen op duidelijke en eenvoudige wijze te communiceren waar de betrokkene voor het uitoefenen van zijn rechten terecht kan.

Het systeem Schuldenknooppunt is veilig en AVG gewaarborgd. Dit omdat berichten niet worden opgeslagen en zijn versleuteld. Schuldenknooppunt zorgt voor periodieke privacy en security checks op de gegevensuitwisseling en er worden DPIA's uitgevoerd[5].

8. Cliëntenraad

Deze notitie wordt de cliëntenraad ter kennis gebracht.

Bijlagen

1. Rekenvoorbeeld
2. Overige opties borgstelling
3. Uitvoeringsregels Schuldhulpverlening 2023 (bijgevoegd in apart bestand)

[5] Resultaten zijn te vinden op: downloads - Schuldenknooppunt

Bijlage 1 Rekenvoorbeeld

Rekenvoorbeeld saneringskrediet of schuldbemiddeling
Een klant heeft een schuldenlast van € 30.000 en met zijn huidige inkomen een afloscapaciteit (AC) van € 54 per maand. Als een saneringskrediet wordt ingezet is het voorstel € 54 x 36 maanden = € 1.944

Deze klant heeft een kans op urenuitbreiding binnen de looptijd van de schuldsanering. Volgens een grove berekening zou dit kunnen leiden tot een AC van € 75 per maand.

Stel dat deze klant na 12 maanden meer kan werken en dit leidt naar een AC van € 75 per maand.
€ 54 x 12 maanden = € 648 € 75 x 24 maanden = € 1.800
Totaal € 2.448

Resultaat Dit betekent dat de inzet van schuldbemiddeling € 504 (2.448-1.944) meer oplevert voor de schuldeisers in vergelijking met het saneringskrediet.

SK -> € 1.944 (prognose circa 6,48 %) SB -> € 2.448 (prognose circa 8,16 %)

Een schuldeiser met een vordering van € 1.000 krijgt bij de schuldbemiddeling € 82 in plaats van € 65 bij de inzet van het saneringskrediet. Dit verschil van € 17 weegt niet op tegen alle administratie- en incassokosten die een schuldbemiddeling met zich meebrengt voor de schuldeiser.

Bron: Handboek Saneringskrediet NVVK

Bijlage 2 Overige opties borgstelling

Door individuele borgstelling
Door elk saneringskrediet dat wordt aangevraagd, wordt een verzoek gestuurd aan de ISD Bollenstreek om een borgstelling af te geven. Deze werkwijze biedt de gemeente de mogelijkheid om per saneringskrediet een afweging te maken, maar is administratief bewerkelijk. Wanneer het risico zich voordoet en de lening niet geïnd kan worden, wordt het restant van de openstaande lening via de borgstelling bij de gemeente opgevraagd. Afrekening vindt achteraf plaats.

Door borgstelling in de dienstverleningsovereenkomst
De borgstelling voor het saneringskrediet wordt in de dienstverleningsovereenkomst vastgelegd. Voor alle saneringskredieten wordt hierdoor automatisch door de ISD Bollenstreek borg gestaan. Deze werkwijze zorgt voor tijdswinst in het traject en voor minimale administratieve lasten. Wanneer het risico zich voordoet en de lening niet geïnd kan worden, wordt het restant van de openstaande lening via de borgstelling bij de gemeente opgevraagd. Afrekening vindt achteraf plaats.

Door deelname aan het Garantiefonds Schuldsanering
De borgstelling voor saneringskredieten kan ook afgekocht worden door deelname aan het Garantiefonds Schuldsanering. Voor deelname betaalt de ISD Bollenstreek eenmalig een bedrag per inwoner. Deze werkwijze zorgt voor tijdswinst in het traject en voorkomt administratieve lasten. Omdat de borg direct wordt afgekocht hoeft de gemeente geen bedrag te reserveren voor de afgegeven borgstellingen. Wanneer een saneringskrediet oninbaar blijkt, komt het restant van het saneringskrediet ten laste van het garantiefonds. De kosten voor deelname worden vooraf in rekening gebracht. Het Garantiefonds Schuldsanering is een stichting die 25 jaar geleden is opgericht ter stimulering van de inzet van het saneringskrediet als oplossing voor schulden. Het fonds heeft ongeveer 25 deelnemende gemeenten.